

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ**

РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ
функціонування ринку природного газу
за IV квартал 2023 року

2024

Статтю 20 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» передбачені повноваження НКРЕКП щодо здійснення моніторингу, зокрема, функціонування ринку природного газу, який забезпечується шляхом проведення аналізу та оцінки ряду параметрів (показників).

Ці результати підготовлено на виконання вимог статті 4 Закону України «Про ринок природного газу» та постанови НКРЕКП від 14.09.2017 № 1120 «Про затвердження Порядку здійснення Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, моніторингу ринків у сферах енергетики та комунальних послуг».

Інформація в цих результатах сформована на основі даних, отриманих НКРЕКП від суб'єктів ринку природного газу відповідно до затверджених форм звітності та на офіційні запити НКРЕКП протягом періоду моніторингу.

Отримані дані можуть бути змінені (відкориговані) суб'єктами ринку природного газу після завершення періоду моніторингу.

Ціни, наведені в цих результатах, є середньозваженими.

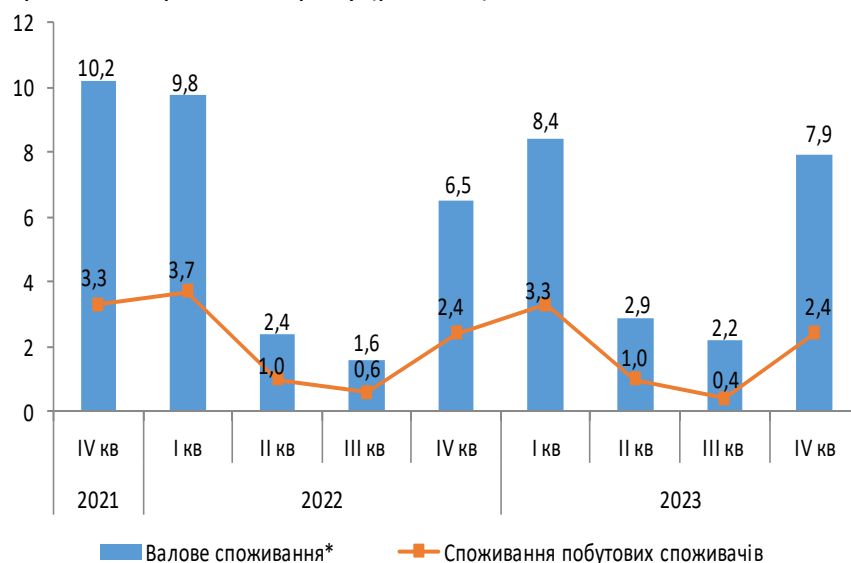
Зміст

1. Загальний опис ринку природного газу	4
1.1. Споживання	4
1.2. Видобуток	5
1.3. Імпорт та експорт.....	5
2. Оптовий ринок природного газу України.....	5
3. Роздрібний ринок природного газу України	9
4. Конкуренція.....	13
5. Короткий огляд європейських газових ринків	14
6. Додаток	

1. Загальний опис ринку природного газу

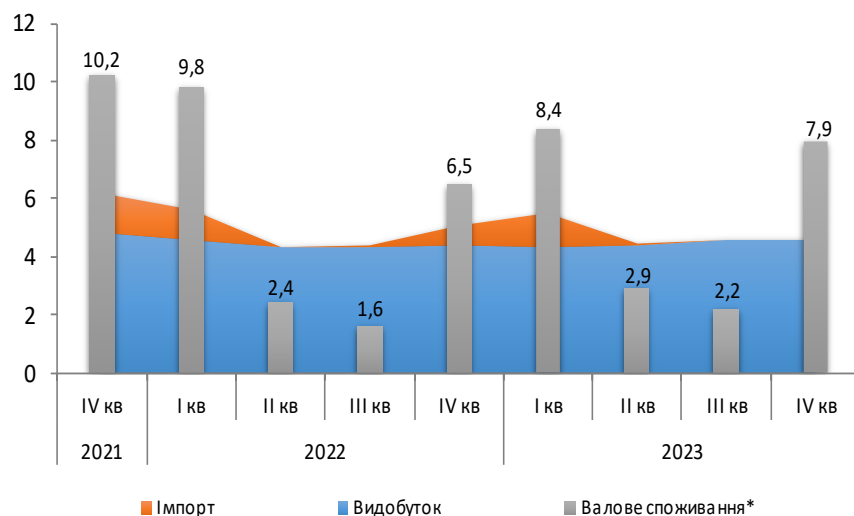
1.1. Споживання

Обсяг валового споживання природного газу у IV кварталі 2023 року становив 7,9 млрд м³, що майже утричі перевищує показник попереднього кварталу та на 22 % більше ніж в аналогічному періоді попереднього року (рис. 1.1).

* без урахування обсягів видобутку природного газу невизначеного власника

Рис. 1.1. Динаміка обсягів валового споживання та споживання побутових споживачів, млрд м³

* без урахування обсягів видобутку природного газу невизначеного власника

Рис. 1.2. Динаміка обсягів споживання, видобутку та імпорту природного газу, млрд м³

Обсяг споживання природного газу побутовими споживачами у IV кварталі 2023 року збільшився у 5 разів порівняно з попереднім кварталом та не змінився порівняно з аналогічним періодом попереднього року. Частка обсягу споживання побутових споживачів у загальному обсязі валового споживання у IV кварталі 2023 року становила 30 %, що на 12 % більше в порівнянні з попереднім кварталом та на 7 % менше ніж в аналогічному періоді 2022 року.

Споживання природного газу протягом року є нерівномірним у зв'язку із сезонними коливаннями. Для забезпечення потреб споживачів у період високого попиту на газ та з метою покриття додаткового попиту в опалювальний період, необхідний обсяг природного газу відбирається з газосховищ. Протягом сезону із низьким попитом надлишок видобутого та імпортованого газу закачується до підземних газосховищ.

Так, високий попит на природний газ у IV кварталі 2023 року (рис. 1.2) покривався за рахунок природного газу власного видобутку та природного газу,

відібраного із підземних газосховищ. У IV кварталі 2023 року обсяги видобутого та імпортованого природного газу покривали 58 % валового споживання, а в аналогічному періоді 2022 року – 77 %. У цілому обсяг валового споживання за 2023 рік збільшився порівняно з 2022 роком та становив 21,4 млрд м³.

1.2. Видобуток

Обсяг видобутку¹ природного газу (без врахування обсягів видобутку, переданого до мереж Операторів ГРМ) у IV кварталі 2023 року збільшився на 35 млн м³ (або на 1 %) порівняно з попереднім кварталом та на 185 млн м³ (або на 4 %) у порівнянні з аналогічним періодом минулого року та становив 4,59 млрд м³.

1.3. Імпорт та експорт

Загальний обсяг завезеного природного газу з-за кордоном у IV кварталі 2023 року становив 421,34 млн м³, з якого 0,12 млн м³ (0,03 %) – імпорт природного газу, 421,22 млн м³ (99,97 %) – обсяг природного газу, який було закачано до підземних газосховищ у митному режимі митного складу².

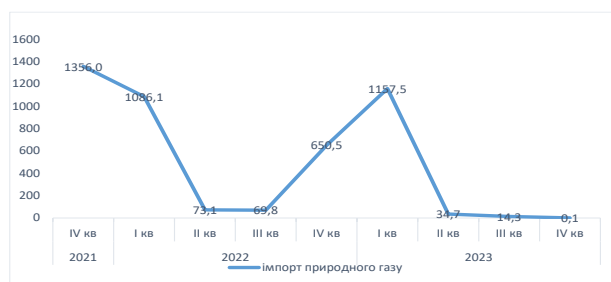

Рис. 1.3. Динаміка обсягів імпорту природного газу, млн м³

У IV кварталі 2023 року 0,02 млн м³ природного газу, який зберігався в газосховищах у митному режимі митного складу, було переведено в митний режим імпорту³. Таким чином, загальний обсяг імпорту природного газу у IV кварталі 2023 року становив 0,14 млн м³, що на 14,13 млн м³ менше ніж у попередньому кварталі та на 650,36 млн м³ менше ніж у IV кварталі 2022 року (рис. 1.3.).

Кількість імпортерів у IV кварталі 2023 року становила 4 суб'єкти, що на 3 суб'єкти менше у порівнянні з III кварталом 2023 року. При цьому загальна кількість замовників послуг транспортування, які використовували потужність міждержавних з'єднань у напрямку країни ЄС – Україна у IV кварталі 2023 року, становила 39 суб'єктів.

Водночас 3 замовники послуг зберігання у IV кварталі 2023 року здійснили переміщення обсягів природного газу, які зберігались у газосховищах, у митний режим імпорту.

У IV кварталі 2023 року експорт природного газу не здійснювався з огляду на дію постанови Кабінету Міністрів України від 27.12.2022 № 1466 «Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2023 рік», якою встановлена заборона на експорт природного газу.

¹ Товарний природний газ

² Митний склад – це митний режим, відповідно до якого іноземні або українські товари зберігаються під митним контролем із умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності (стаття 121 глави 20 Митного кодексу України).

³ Митний режим імпорту (імпорт) – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари після сплати всіх митних платежів, встановлених законами України на імпорт цих товарів, та виконання всіх необхідних митних формальностей випускаються для вільного обігу на митній території України (стаття 74 глави 13 Митного кодексу України).

2. Оптовий ринок природного газу України

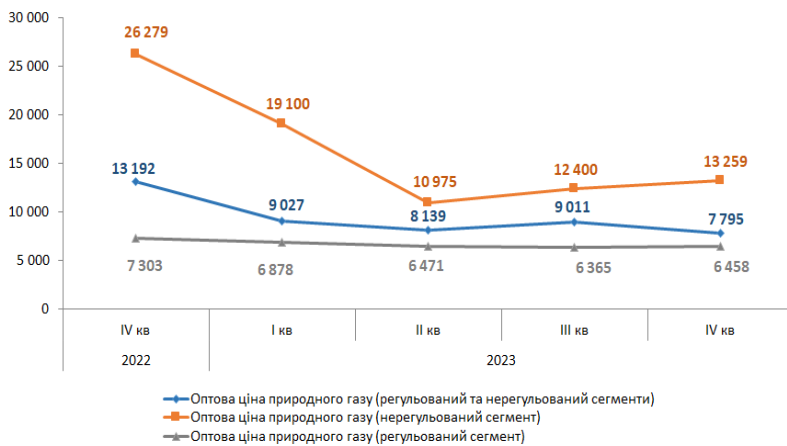

Рис. 2.1. Динаміка оптових цін на ринку природного газу, грн/тис. м³ (без ПДВ)

Ціна, яка сформувалася на оптовому ринку природного газу України, у IV кварталі 2023 року зменшилась на 13 % у порівнянні з попереднім кварталом і становила 7 795 грн/тис. м³, а у порівнянні з аналогічним періодом попереднього року зменшилась на 41 % (рис. 2.1).

Слід зазначити, що на основі аналізу чинників, які впливали на формування оптової ціни, оптовий ринок природного газу України умовно поділяється на два сегменти: регульований та нерегульований.

Регульований сегмент

оптового ринку природного газу у IV кварталі 2023 року функціонував згідно зі статтею 11 Закону України «Про ринок природного газу», постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2022 № 222 «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу» (далі – Положення про ПСО 222) та постановою Кабінету Міністрів України від 19.07.2022 № 812 «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу щодо особливостей постачання природного газу виробникам теплової енергії та бюджетним установам» (далі – Положення про ПСО 812).

Положенням про ПСО 222 у рамках оптового ринку природного газу було покладено спеціальні обов'язки:

на АТ «Укргазвидобування» і Державне акціонерне товариство «Чорноморнафтогаз» – щодо продажу природного газу, а на НАК «Нафтогаз України» – щодо формування ресурсу природного газу для побутових споживачів, операторів газорозподільних систем і виробників теплової енергії шляхом придбання такого газу на умовах, передбачених цим Положенням;

на НАК «Нафтогаз України» – щодо забезпечення ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз Трейдинг», ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України», у тому числі як постачальника «останньої надії», ресурсом природного газу, необхідним для забезпечення виконання спеціальних обов'язків згідно з цим Положенням, на умовах, передбачених цим Положенням;

на ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз Трейдинг» – щодо забезпечення реалізації природного газу за договорами з постачальниками природного газу побутовим споживачам на умовах, передбачених цим Положенням;

на ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України» – щодо продажу природного газу операторам газорозподільних систем на умовах, передбачених цим Положенням.

Положенням про ПСО 812 було покладено, зокрема, спеціальні обов'язки на НАК «Нафтогаз України» щодо забезпечення ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз Трейдинг» та ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України» ресурсом природного газу, необхідним для забезпечення виконання спеціальних обов'язків згідно з цим Положенням, на умовах, передбачених цим Положенням.

Оптова ціна природного газу на регульованому сегменті ринку у IV кварталі 2023 року становила 6 458 грн/тис. м³ (без ПДВ), що на 1,5 % вище ніж ціна у III кварталі 2023 року та на 12 %

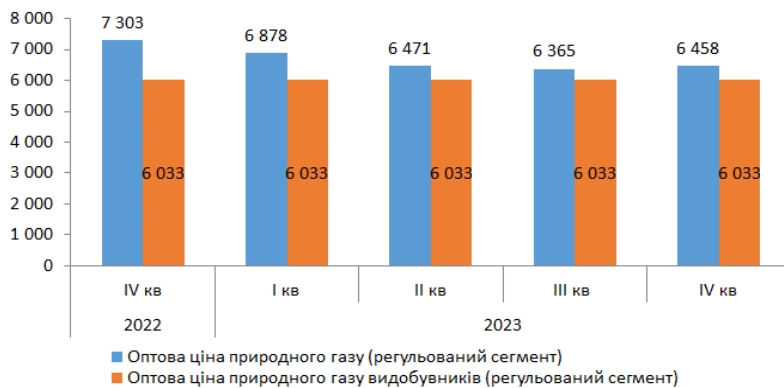

Рис. 2.2. Динаміка оптових цін на регульованому сегменті оптового ринку природного газу, грн/тис. м³ (без ПДВ)

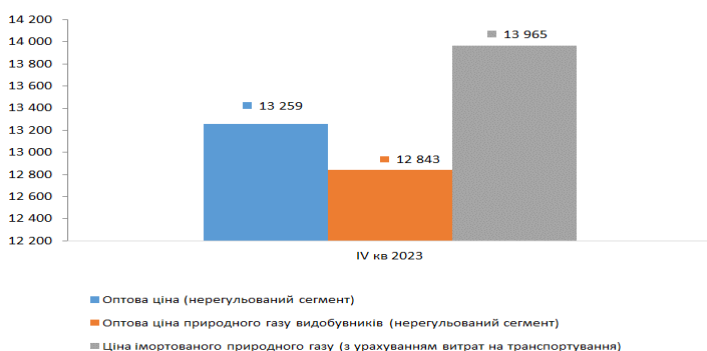

Рис. 2.3. Оптові ціни на нерегульованому сегменті оптового ринку природного газу, грн/тис. м³ (без ПДВ)

З метою балансування газотранспортної системи оператор ГТС здійснює балансуєчі дії. У разі якщо замовники послуг транспортування у встановлені законодавством терміни не врегулювали свій негативний/позитивний небаланс, до них згідно із законодавством застосовується плата за добовий небаланс:

якщо обсяг добового небалансу замовника послуг транспортування природного газу за газову добу є позитивним, то вважається, що замовник послуг транспортування природного газу на підставі попередньої згоди, наданої на умовах договору на транспортування природного газу, продав оператору газотранспортної системи природний газ в обсязі добового небалансу і, відповідно, має право на отримання грошових коштів від оператора газотранспортної системи в розмірі плати за добовий небаланс;

якщо добовий небаланс замовника послуг транспортування природного газу за газову добу є негативним, то вважається, що замовник послуг транспортування природного газу на підставі попередньої згоди, наданої на умовах договору на транспортування природного газу, придбав природний газ в оператора газотранспортної системи в обсязі добового небалансу та повинен сплатити оператору газотранспортної системи плату за добовий небаланс.

Плата за добовий небаланс має відображати витрати та враховувати вартість вчинення балансуєчих дій оператором газотранспортної системи, а також величину коригування.

Плата за добовий небаланс для замовника послуг транспортування природного газу розраховується без урахування величини коригування (у сторону збільшення при негативних небалансах та в сторону зменшення при позитивних небалансах), якщо обсяг добового небалансу не перевищує допустиме відхилення від обсягів природного газу, поданих на точках виходу

нижче ніж у аналогічному періоді минулого року. Ціна оптового продажу природного газу АТ «Укргазвидобування» для НАК «Нафтогаз України» у IV кварталі 2023 року становила 6 033 грн/тис. м³ (без ПДВ) (рис. 2.2) та порівняно з попереднім кварталом та аналогічним періодом минулого року не змінилася.

АТ «ДАТ «Чорноморнафтогаз» у IV кварталі 2023 року не здійснювало оптового продажу природного газу.

Оптова ціна природного газу на нерегульованому сегменті оптового ринку природного газу у IV кварталі 2023 року склала 13 259 грн/тис. м³ (без ПДВ)(рис. 2.3). Ціна імпортованого природного газу⁴ у IV кварталі 2023 року становила 13 965 грн/тис. м³. Оптова ціна природного газу газовидобувних підприємств на нерегульованому сегменті ринку природного газу у IV кварталі 2023 року становила 12 843 грн/тис. м³.

⁴ Ціна імпортованого природного газу – ціна природного газу, закупленого у оптових продавців за кордоном (крім поміщеного в митний режим митного складу) та/або поміщеного в звітному періоді в митний режим імпорту з митного режиму митного складу газосховищ не для власного споживання (з урахуванням витрат на зберігання (закачування, відбір) та транспортування природного газу до кордону України, тарифу на транспортування природного газу у точці входу в газотранспортну систему України).

(позитивний небаланс) або точках входу (негативний небаланс).

Для цілей розрахунку плати за добовий небаланс застосовується маржинальна ціна придбання/продажу.⁵

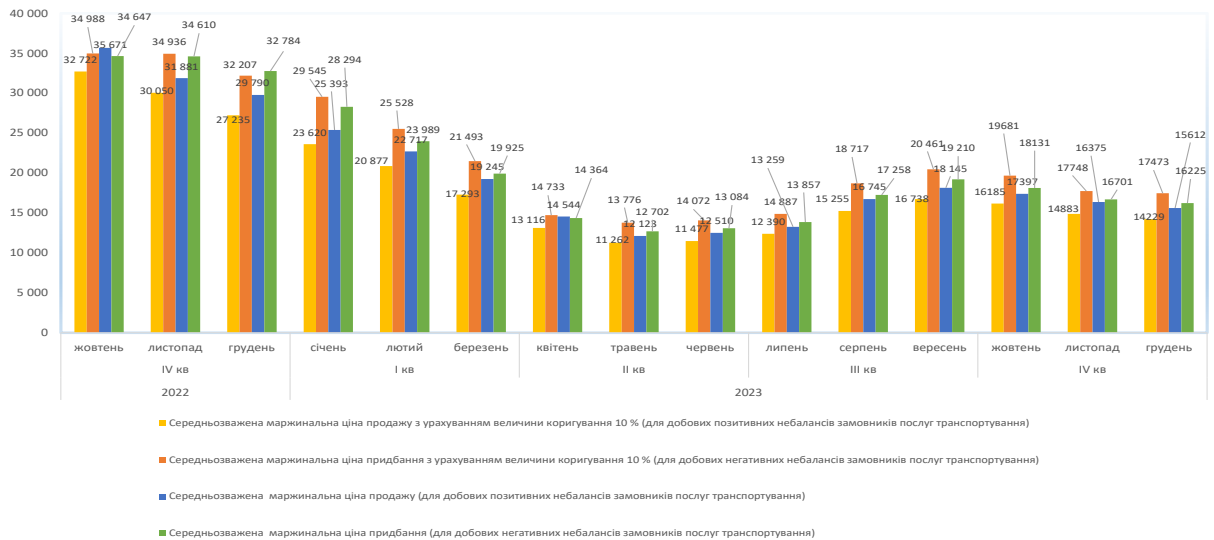

Рис. 2.4. Динаміка маржинальної ціни придбання/продажу природного газу для негативних/позитивних небалансів більше та менше величини допустимих відхилень, грн/тис. м³ (без ПДВ)

У IV кварталі 2023 року сума добових позитивних небалансів збільшилась на 58 % порівняно з попереднім кварталом та зменшилась на 21 % порівняно з відповідним періодом попереднього року (рис. 2.5). Водночас сума добових негативних небалансів у IV кварталі 2023 року збільшилась на 27 % порівняно із сумою добових негативних небалансів у III кварталі 2023 року та зменшилась на 88 % в порівнянні з IV кварталом попереднього року. Слід зазначити, що частка добових негативних небалансів у валовому споживанні природного газу у IV кварталі 2023 року становила менше 1,0 % (1,0 % – у III кварталі 2023 року та 4 % – у IV кварталі 2022 року).

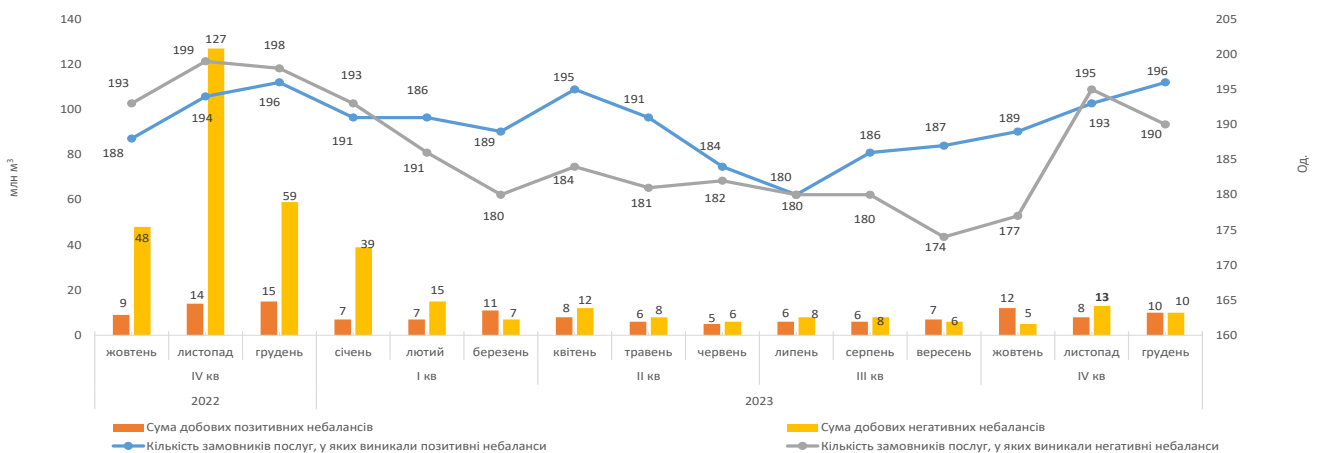

Рис. 2.5. Динаміка добових позитивних/негативних небалансів та кількість замовників послуг транспортування, у яких виникали небаланси

Кількість замовників послуг транспортування, які потрапляли в небаланси у IV кварталі 2023 року, становила 251 суб'єкт (у III кварталі 2023 року – 246). При цьому загальна кількість активних

⁵ Відповідно до вимог наказу Міненерго від 07.03.2022 № 110 (із змінами) у період з 01 березня 2022 року по 30 квітня 2022 року визначення вартості всього обсягу добового небалансу здійснюється без застосування цінового коригування

замовників послуг транспортування у IV кварталі 2023 року становила 350 суб'єктів, з яких 72 % потрапили в позитивні та негативні небаланси.

Впровадження виробництва біометану в Україні

У IV кварталі 2023 року передача біометану до газотранспортної та газорозподільної систем не здійснювалась.

3. Роздрібний ринок природного газу України

Роздрібна ціна на природний газ для побутових споживачів у IV кварталі 2023 року залишилась незмінною в порівнянні з попереднім кварталом та майже не змінилась порівняно з аналогічним періодом 2022 року та становила 6 492 грн/тис. м³ (7 939 грн/тис. м³ з урахуванням тарифу на транспортування та ПДВ) (рис. 3.1).

За результатами моніторингу вебсайтів постачальників природного газу у IV кварталі 2023 року мінімальна ціна на природний газ, який постачався побутовим споживачам на умовах базової річної пропозиції, становила 7,70 грн за м³, максимальна – 8,46 грн за м³.

Роздрібна ціна природного газу для побутових споживачів у IV кварталі 2023 року знизилась на 11 % у порівнянні з попереднім кварталом та на 37 % у порівнянні з аналогічним періодом попереднього року і становила 10 073 грн/тис. м³ (регульований та нерегульований сегменти).

Протягом IV кварталу 2023 року роздрібна ціна для побутових споживачів поступово знижувалась, так у листопаді 2023 року ціна на природний газ знизилась на 12 % порівняно з жовтнем, а у грудні знизилась на 5 % порівняно з листопадом (рис. 3.2).

Для аналізу чинників, які впливають на формування роздрібної ціни, роздрібний ринок можна умовно поділити на регульований та нерегульований сегменти.

У IV кварталі 2023 року регульований сегмент функціонував згідно зі статтею 11 Закону України «Про ринок природного газу», Положенням про ПСО 222 та Положенням про ПСО 812.

Положенням про ПСО 222 покладено, зокрема, такі спеціальні обов'язки:

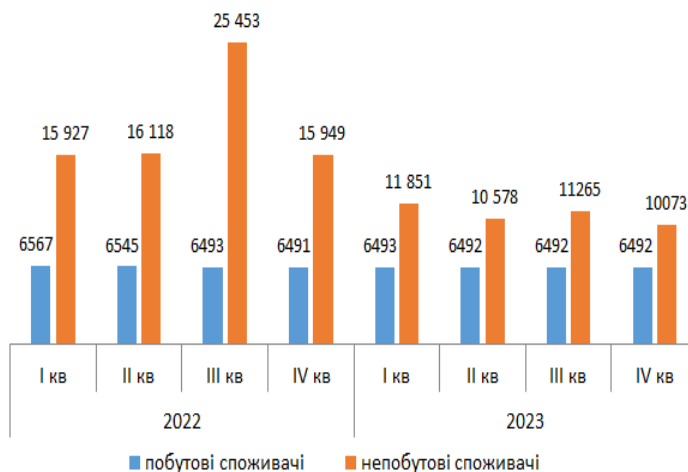

Рис. 3.1. Динаміка цін на роздрібному ринку природного газу (без урахування тарифів на транспортування та розподіл природного газу та ПДВ), грн/тис. м³

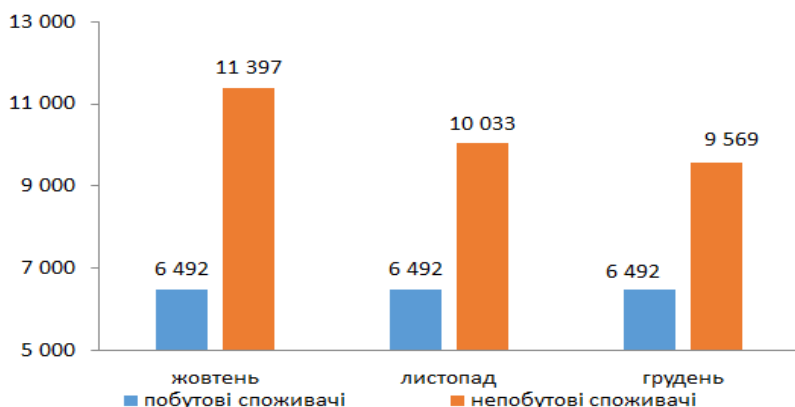

Рис. 3.2. Динаміка цін на роздрібному ринку природного газу (без урахування тарифів на транспортування та розподіл природного газу та ПДВ), грн/тис. м³

- на ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз Трейдинг» - щодо постачання природного газу суб'єктам господарювання, які провадять господарську діяльність з виробництва електричної енергії на теплових електростанціях, теплоелектроцентралях, газотурбінних та газопоршневих установках, на умовах, передбачених цим Положенням.

Положенням про ПСО 812 покладено, зокрема, такі спеціальні обов'язки:

- ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз Трейдинг» постачає природний газ виробникам теплової енергії на умовах визначених цим Положенням;

- ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз Трейдинг» постачає природний газ бюджетним установам на умовах договору постачання, за цінами та на умовах, визначених цим Положенням;

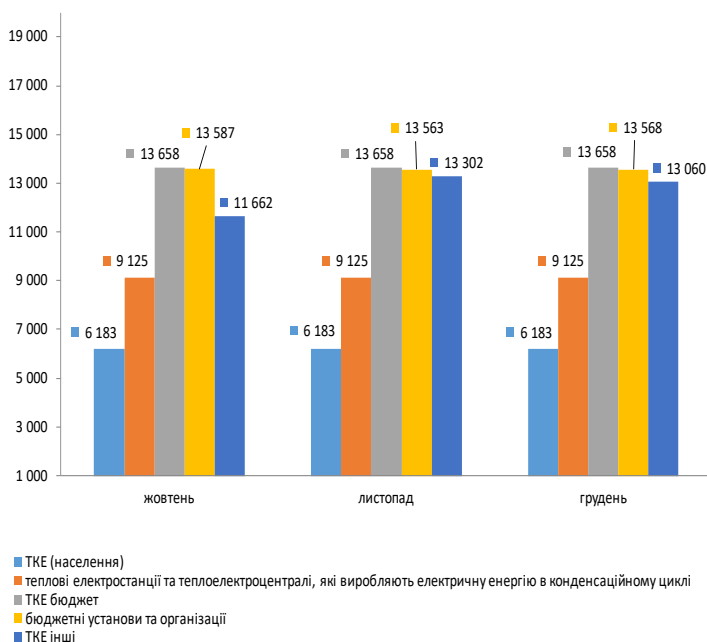
- на ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України» - щодо забезпечення постачання природного газу споживачам, що є підприємствами, установами, організаціями, на балансі яких перебувають гуртожитки (та/або інші житлові будівлі, у яких постійно або тимчасово проживають побутові споживачі), за цінами та на умовах, визначених цим Положенням.

Середньозважена роздрібна ціна на регульованому сегменті ринку природного газу у IV кварталі 2023 року для непобутових споживачів порівняно з попереднім кварталом знизилась на 330 грн/тис. м³ (4 %), в порівнянні з аналогічним періодом попереднього року знизилась на 2 673 грн/тис. м³ (24 %) та становила – **8 451 грн/тис. м³** (без тарифів на транспортування та розподіл природного газу та ПДВ)

У жовтні 2023 року середньозважена роздрібна ціна на регульованому сегменті ринку природного газу для непобутових споживачів становила – 8 341 грн/тис.м³, у листопаді – 8 377 грн/тис.м³, у грудні – 8 528 грн/тис.м³ (без тарифів на транспортування та розподіл природного газу та ПДВ), таким чином ціна для непобутових споживачів на регульованому сегменті ринку у IV кварталі поступово зростала, у листопаді в порівнянні з жовтнем на 36 грн/тис.м³ (менше 1%), у грудні в порівнянні з листопадом зростає на 151 грн/тис.м³ (2 %).

Ціна на природний газ для виробників теплової енергії для потреб населення на

регульованому сегменті ринку природного газу протягом IV кварталу 2023 року була незмінною та становила 6 183 грн/тис. м³. Для бюджетних установ та організацій у IV кварталі 2023 року ціна природного газу становила 13 567 грн/тис. м³, зокрема, у жовтні - 13 587 грн/тис. м³, у листопаді - 13 563 грн/тис. м³ та у грудні – 13 568 грн/тис. м³. Для виробників теплової енергії для потреб бюджетних установ та організацій регульована ціна становила 13 658 грн/тис. м³ та була незмінною протягом кварталу. Для виробників теплової енергії для потреб інших суб'єктів ціна на природний газ становила 12 932 грн/тис. м³, зокрема, у жовтні 2023 року – 11 662 грн/тис. м³, у листопаді – 13 302 грн/тис. м³ та у грудні – 13 060 грн/тис. м³. Для теплових електростанцій та теплоелектроцентралей, які виробляють електричну енергію в конденсаційному циклі протягом кварталу ціна на природний газ була незмінною та становила 9 125 грн/тис. м³ (рис. 3.3).

* визначені Положеннями про ПСО 222, 812

Рис. 3.3. Динаміка цін на регульованому сегменті роздрібного ринку природного газу (без урахування тарифів на транспортування та розподіл природного газу та ПДВ), грн/тис. м³

У порівнянні з попереднім кварталом 2023 року у IV кварталі ціна на природний газ для бюджетних організацій знизилась на 91 грн/тис. м³ (1 %), а для виробників теплової енергії для

потреб інших суб'єктів зростає на 2 571 грн/тис. м³ (20 %), для інших категорій споживачів ціна була незмінною. Разом з тим, у порівнянні з аналогічним періодом 2022 року для виробників теплової енергії для потреб інших суб'єктів ціна на природний газ знизилась на 19 006 грн/тис. м³ (60 %), для бюджетних організацій знизилась на 44 грн/тис. м³ (що становить менше 1 %).

На нерегульованому сегменті роздрібною ціною природного газу у IV кварталі 2023 року ціна на природний газ для побутових споживачів становила **14 081 грн/тис.м³**, що на 4 % більше ніж у попередньому кварталі та на 53 % менше в порівнянні з аналогічним періодом попереднього року.

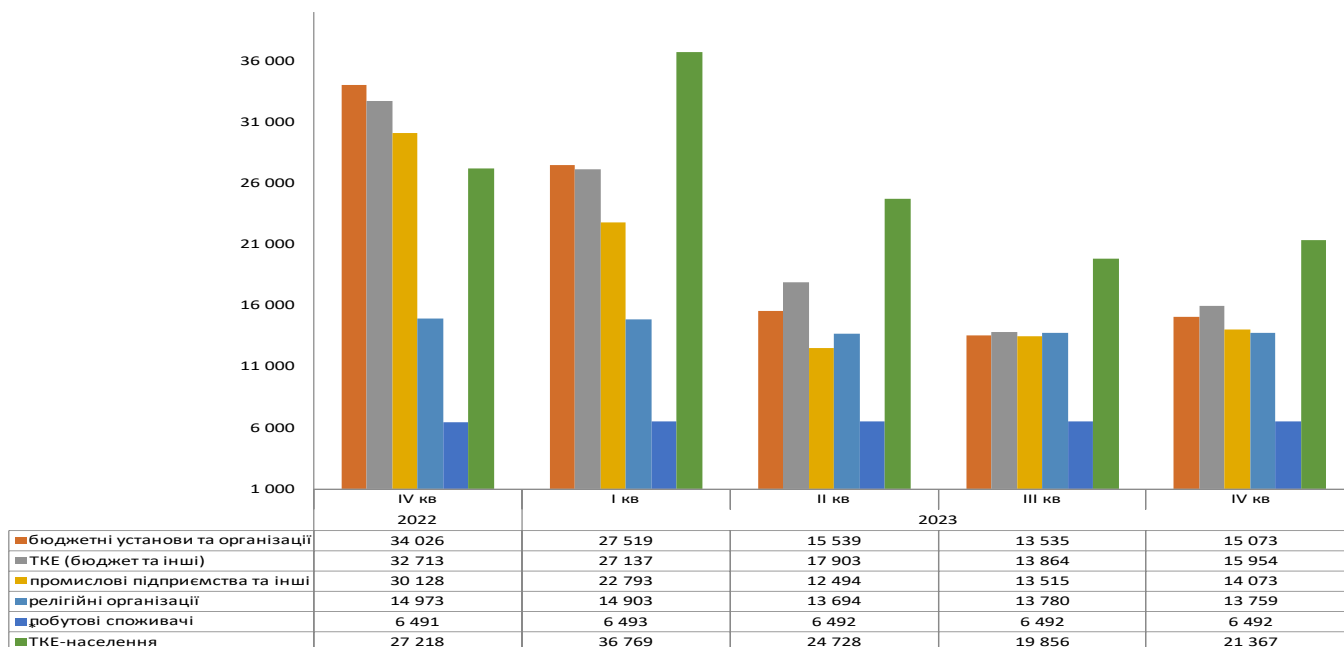

Рис. 3.4. Динаміка цін на нерегульованому сегменті роздрібною ціною природного газу (без урахування тарифів на транспортування та розподіл природного газу та ПДВ), грн/тис. м³

У IV кварталі 2023 року роздрібна ціна на природний газ для бюджетних установ та організацій зростає в порівнянні з попереднім кварталом на 1 539 грн/тис. м³ (або на 11 %), та у порівнянні з аналогічним періодом попереднього року знизилась на 18 953 грн/тис. м³ (або на 56 %), для виробників теплової енергії для потреб бюджетних установ та інших ціна зростає у порівнянні з попереднім кварталом на 2 090 грн/тис. м³ (на 15 %), у порівнянні з аналогічним періодом попереднього року знизилась на 16 759 грн/тис. м³ (або на 51 %), для промислових підприємств та інших суб'єктів господарювання у порівнянні з попереднім кварталом ціна зростає на 758 грн/тис. м³ (на 4 %), та у порівнянні з аналогічним періодом попереднього року знизилась на 16 055 грн/тис. м³ (або на 53 %), для релігійних організацій у порівнянні з попереднім

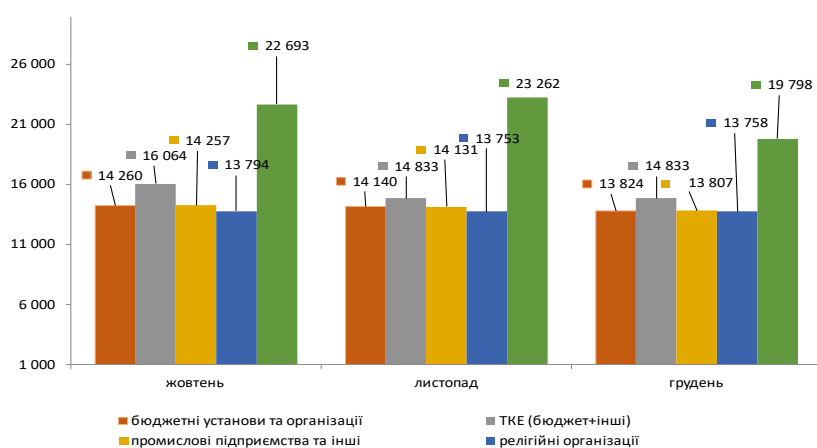

Рис. 3.5. Динаміка цін на нерегульованому сегменті роздрібною ціною природного газу (без урахування тарифів на транспортування та розподіл природного газу та ПДВ), грн/тис.

знизилась на 16 055 грн/тис. м³ (або на 53 %), для релігійних організацій у порівнянні з попереднім

кварталом 2023 року ціна знизилась на 21 грн/тис. м³ (менше 1 %) та у порівнянні з аналогічним періодом попереднього року знизилась на 1 214 грн/тис. м³ (на 8 %), роздрібна ціна на природний газ для виробників теплової енергії для потреб населення у IV кварталі 2023 року зросла на 1 511 грн/тис. м³ (на 8 %) у порівнянні з попереднім кварталом 2023 року та знизилась на 5 851 грн/тис. м³ (на 21%) у порівнянні з аналогічним періодом попереднього року (рис. 3.4).

Динаміку цін на нерегульованому сегменті роздрібного ринку природного газу у розрізі місяців відображено на рис.3.5.

Комерційний облік природного газу

Відповідно до Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу» НКРЕКП здійснює контроль за забезпеченням встановлення лічильників газу суб'єктами господарювання, що здійснюють розподіл природного газу. Інформація щодо встановлення індивідуальних лічильників газу населенню за 4 квартал 2023 року наведена у Додатку.

4. Конкуренція

Протягом IV кварталу 2023 року на ринку природного газу здійснювали діяльність з постачання природного газу 174 постачальників, з них 3 компанії здійснювали постачання природного газу лише побутовим споживачам, 161 – непобутовим споживачам, та 10 компаній здійснювали постачання природного газу як побутовим так і непобутовим споживачам.

У IV кварталі 2023 року, близько 96 % обсягів постачання природного газу населенню здійснювалось ТОВ «ГК «Нафтогаз України», що на 1% менше ніж у попередньому кварталі 2023 року.

Частка Групи ДТЕК від обсягу постачання природного газу непобутовим споживачам (нерегульований сегмент) склала близько 19 %, групи Нафтогаз України – 11 %.

Частка інших постачальників (167 суб'єктів) у обсязі постачання природного газу непобутовим споживачам (нерегульований сегмент) загалом становила 70 % (рис. 4.1).

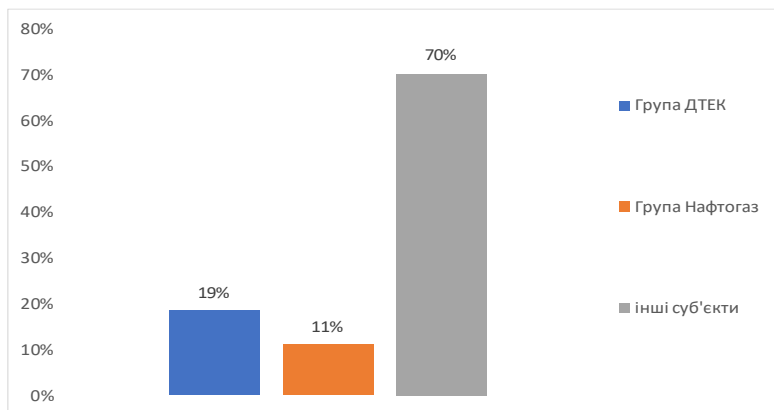

Рис. 4.1. Частка обсягів постачання непобутовим споживачам (нерегульований сегмент), %

5. Короткий огляд європейських газових ринків Порівняння ціни на природний газ

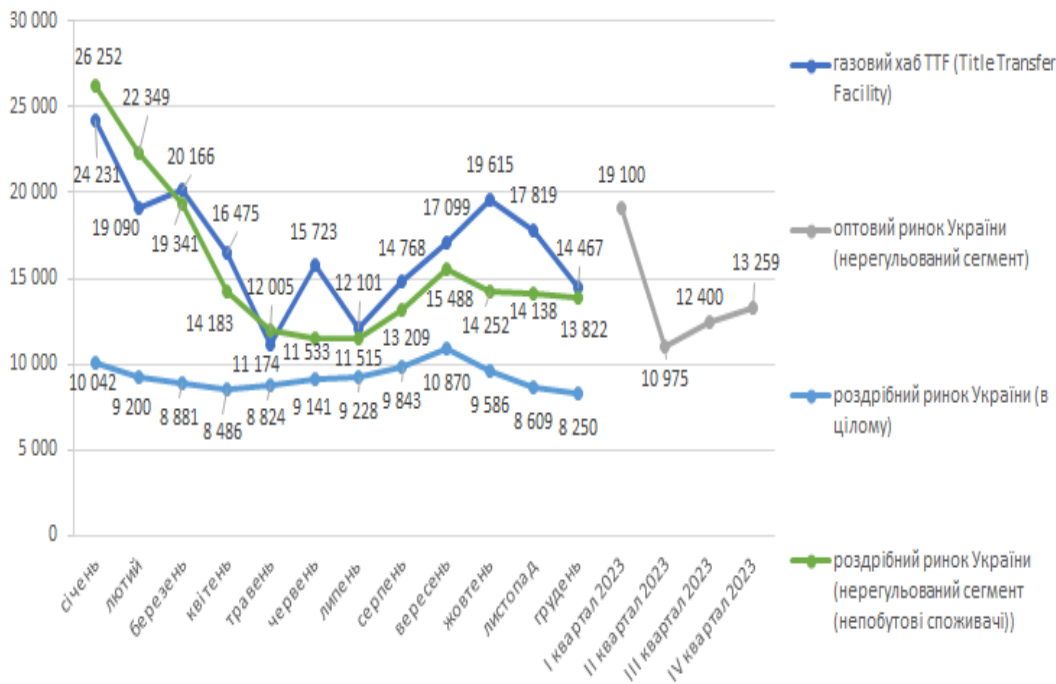

Рис. 5.1. Ціни на природний газ відповідно до ринків, грн/тис. м³

Протягом IV кварталу 2023 року ціна на європейському ринку (TTF) поступово знижувалась та була найвищою у жовтні – 19 615 грн/тис. м³, а найменшою в грудні та становила 14 467 грн/тис. м³ (рис. 5.1).

Четвертий квартал почався зі значного підвищення цін. Так у жовтні ціна на природний газ підвищилась

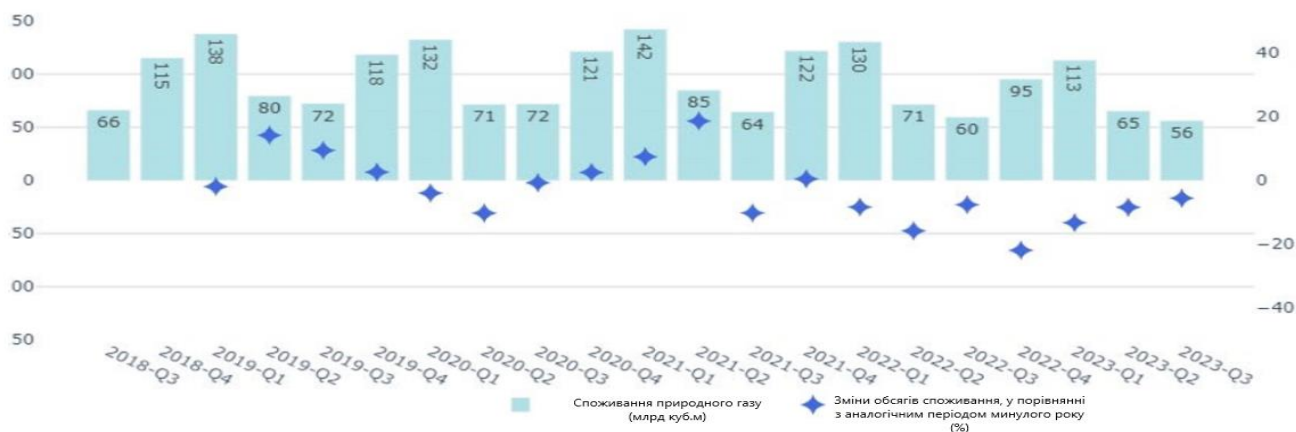
у порівнянні з попереднім місяцем на 15 % та становила 19 615 грн/тис.м³. Це зростання було здебільшого пов'язане з початком опалювального періоду та зростанням попиту на природний газ в зимові місяці. Крім того, на зростання ціни вплинули геополітичні події, оскільки було пошкоджено газопровід Balticconnector між Фінляндією та Естонією, а також початок бойових дій на Близькому Сході.

Проте в листопаді та грудні ринок газу стабілізувався. Вплив геополітичних подій зменшився, а м'яка погода та помірні температури в поєднанні з високою пропозицією на ринку природного газу, через високі запаси зберігання, призвели до зниження цін. Так у листопаді ціна на природний газ знизилась на 9 % в порівнянні з попереднім місяцем та становила 17 819 грн/тис.м³, а у грудні знизилась на 19 % в порівнянні з листопадом та становила 14 467 грн/тис. м³.

Виходячи з аналізу цін на природний газ в ЄС та на ринку України за IV квартал 2023 року, на роздрібному ринку України низький рівень цін пов'язаний в першу чергу із введенням мораторію на підвищення цін на природний газ для побутових споживачів (частка обсягів постачання побутовим споживачам становить 41 % від загального обсягу постачання), а також постачання природного газу непобутовим споживачам в рамках виконання спеціальних обов'язків відповідно до Положення про ПСО 222 та Положення про ПСО 812 (частка обсягів постачання споживачам в рамках ПСО становить 42 % від загального обсягу постачання).

Короткий огляд звіту Європейської комісії за III квартал 2023 року⁶

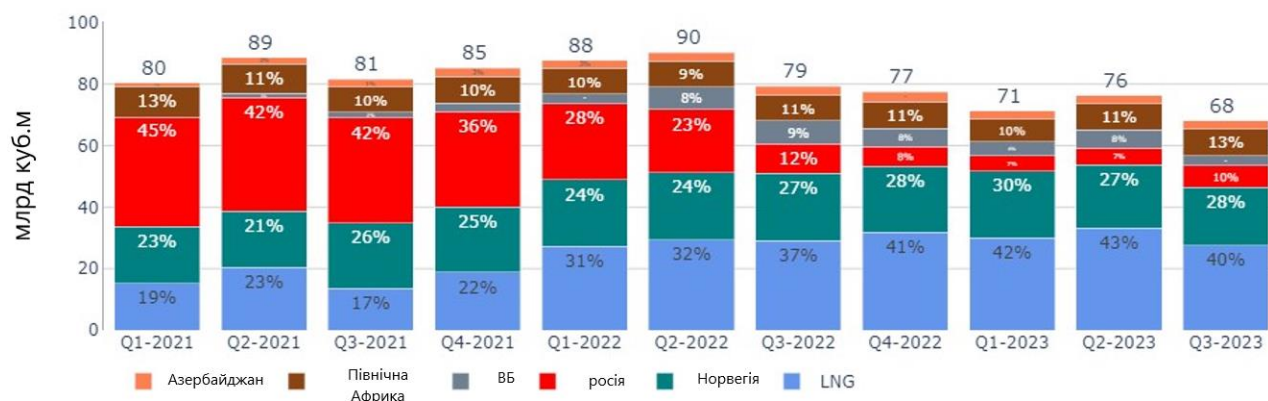
- У третьому кварталі 2023 року споживання природного газу в ЄС продовжувало знижуватися і залишалося нижче обсягу споживання природного газу за останні сім років (2017-2023). Загальне споживання газу склало 56 млрд куб. м, що на 14% менше ніж у попередньому кварталі (- 9 млрд куб. м) і на 7% менше ніж в аналогічному періоді минулого року (-4 млрд куб. м). Сезонні зниження споживання природного газу влітку та зобов'язання ЄС щодо економії газу, вплинули на зменшення споживання природного газу.

- Видобуток природного газу в ЄС продовжує скорочуватися. Загальний обсяг видобутку склав 9 млрд куб. м, що на 5% менше, ніж у попередньому кварталі (-0,5 млрд кубометрів), і на 18% менше, ніж в аналогічному періоді минулого року (-2 млрд кубометрів). Найбільшим видобувником залишилися Нідерланди (2,5 млрд куб. м).

- Рівні заповнення газосховищ в ЄС досягли рекордного рівня в 96% (1089 ТВт-год, 111 млрд куб. м) на кінець вересня, 93% (1055 ТВт-год, 108 млрд куб. м) наприкінці серпня та 86% (972 ТВт-год, 99 млрд куб. м) на кінець липня. Середній рівень заповнення за квартал становив 88% (1003 ТВт-год, 103 млрд куб. м), що на 35% вище, ніж у попередньому кварталі (65%, 741 ТВт-год, 7 млрд куб. м) і на 17% більше, ніж за аналогічний період минулого року (75%, 855 ТВт-год, 87, млрд куб. м).

- Імпорт газу в ЄС скоротився на 13% у порівнянні з попереднім кварталом та на 17% у порівнянні з аналогічним періодом минулого року. Загальний обсяг імпорту газу склав 68 млрд куб. м порівняно з 78 млрд куб. м у другому кварталі 2023 року та 82 млрд куб. м у третьому кварталі 2022 року.

⁶ EU quarterly gas market reports

https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/market-analysis_en

- Трубопровідний імпорт в ЄС скоротився на 6% (-2,5 млрд куб. м) у порівнянні з попереднім кварталом і на 19% (-9,4 млрд куб. м) у порівнянні з аналогічним періодом минулого року, через скорочення потоків з Норвегії на тлі продовження ремонтних робіт на кількох виробничих майданчиках і зменшення поставок з Великої Британії. Трубопровідний імпорт з росії зріс (+1,6 млрд куб. м) порівняно з попереднім кварталом, але знизився порівняно з аналогічним періодом минулого року (-2,6 млрд куб. м), тоді як імпорт з Азербайджану та Північної Африки залишився стабільним порівняно з попереднім кварталом і роком.

- Загальний імпорт СПГ в ЄС скоротився на 17% до 27,5 млрд куб. м порівняно з попереднім кварталом і на 6% у порівнянні з аналогічним періодом минулого року. Сполучені Штати залишилися найбільшим постачальником СПГ в ЄС, збільшивши свою частку до 47% (13 млрд кубометрів) з 45% у попередньому кварталі, за ними йдуть Катар (14%, 3,8 млрд кубометрів) і росія (13%, 3,6 млрд кубометрів).

- Найбільшим імпортером СПГ в ЄС залишається Франція (6 млрд куб. м, 21%), за нею йдуть Іспанія (5 млрд куб. м, 18%) і Нідерланди (4,9 млрд куб. м, 18%).

- ЄС залишається найбільшим імпортером СПГ у світі з часткою 24% у світовому обсязі імпорту СПГ, випереджаючи Китай (18%) і Японію (17%).

- Російський газ становив 16% (11 млрд куб. м) загального імпорту газу в ЄС, відбулося несуттєве збільшення обсягів імпорту на 1,4% (+0,1 млрд куб. м) порівняно з попереднім кварталом та зниження на 18% (-2,4 млрд кубометрів) у порівнянні з аналогічним періодом минулого року. Порівняно з 2021 роком загальний імпорт російського газу за квартал скоротився на 70% (25 млрд кубометрів). У загальному російському імпорті частка трубопровідного газу зросла на 23% (+1,6 млрд кубометрів), а СПГ знизилася на 29% (-1,5 млрд кубометрів).

- Європейські оптові ціни на газ демонстрували високу волатильність з кількома піками та спадами протягом третього кварталу, підтверджуючи тенденцію, яка почалася ще в червні попереднього кварталу. Тенденція до зниження цін припинилася в середині червня та в третьому кварталі ціни коливалися в межах 30 €/МВт-год і 40 €/МВт-год. Середня спотова ціна липня становила 29 євро/МВт-год. У серпні вона зросла до 33 євро/МВт-год, а у вересні – до 37 євро/МВт-год. Середня квартальна спотова ціна склала 33 €/МВт-год, що на 5% нижче, ніж у попередньому кварталі (35 €/МВт-год), і на 83% нижче, ніж у 3 кварталі 2022 року.

- У третьому кварталі 2023 року європейські ціни на газ були в середньому на 7% нижчими за азійські, тоді як в Азії природний газ був на 24% дешевшим ніж у попередньому кварталі та на 51% дешевшим порівняно з аналогічним періодом минулого року. У порівнянні з минулим роком ціни знизилися за всіма основними світовими показниками від 83% до 67%, причому найбільше зниження було зафіксовано в Європі, а найменше - у США.

- Середньомісячна роздрібна ціна на газ для побутових споживачів продовжувала знижуватися у третьому кварталі 2023 року, хоча й повільніше, ніж у попередньому кварталі. Середньоквартальна роздрібна ціна газу становила 107 €/МВт, що на 6% менше, ніж у попередньому кварталі, і на 30% менше, ніж в аналогічному періоді минулого року. Порівняно з докризовим роком (3 кв. 2021 р.) роздрібні ціни виросли на 43% і 61% вище історичних рівнів (перше півріччя 2021 року).

Щоквартальні відомості про виконання суб'єктами господарювання, що здійснюють розподіл природного газу на відповідній території, обов'язків, передбачених положеннями статті 6 Закону України "Про забезпечення комерційного обліку природного газу"

1. Інформація щодо встановлення індивідуальних лічильників газу населенню за 4 квартал 2023 року.

Територія провадження господарської діяльності з розподілу природного газу ліцензіатом (назва ліцензіата/ філія ліцензіата)	Населення, що проживає у квартирах та приватних будинках, у яких природний газ використовується:	Кількість абонентів без комерційного обліку, од:	
		станом на 01.10.2023	станом на 01.01.2024
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Вінницька філія ТОВ "Газорозподільні мережі України"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	815	815
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	1438	1435
	Тільки для приготування їжі	1798	1680
	Всього	4051	3930
Волинська філія ТОВ "Газорозподільні мережі України"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	62	47
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	0	0
	Тільки для приготування їжі	510	503
	Всього	572	550
ПрАТ "Гадячгаз"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	71	12
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	1	1
	Тільки для приготування їжі	16	5
	Всього	88	18
Дніпровська філія ТОВ "Газорозподільні мережі України"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	0	0
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	3896	3842
	Тільки для приготування їжі	6360	5999
	Всього	10256	9841
Дніпропетровська філія ТОВ "Газорозподільні мережі України"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	10019	8780
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	2459	2317
	Тільки для приготування їжі	10851	11105
	Всього	23329	22202

АТ "Донецькоблгаз"*	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	0	0
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	1237	1210
	Тільки для приготування їжі	106564	106172
	Всього	107801	107382
Житомирська філія ТОВ "Газорозподільні мережі України"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	781	781
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	2057	2049
	Тільки для приготування їжі	1285	1282
	Всього	4123	4112
Закарпатська філія ТОВ "Газорозподільні мережі України"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	0	0
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	288	286
	Тільки для приготування їжі	435	434
	Всього	723	720
АТ "Запоріжгаз"*	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	259	259
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	614	614
	Тільки для приготування їжі	27513	27251
	Всього	28386	28124
Івано-Франківська філія ТОВ "Газорозподільні мережі України"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	284	284
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	96	95
	Тільки для приготування їжі	570	559
	Всього	950	938
АТ "Київгаз"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	0	0
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	4235	4204
	Тільки для приготування їжі	201437	199061
	Всього	205672	203265
Київська філія ТОВ "Газорозподільні мережі України"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	6097	6093
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	1468	1468
	Тільки для приготування їжі	9453	9449
	Всього	17018	17010
Кропивницька філія ТОВ "Газорозподільні мережі України"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	18	16
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	436	432
	Тільки для приготування їжі	10581	10545
	Всього	11035	10993

ПрАТ "Коростишівгаз"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	0	0
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	0	0
	Тільки для приготування їжі	0	0
	Всього	0	0
ПрАТ "Кременчукгаз"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	0	0
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	0	0
	Тільки для приготування їжі	5169	4928
	Всього	5169	4928
Криворізька філія ТОВ "Газорозподільні мережі України"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	0	0
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	1416	1414
	Тільки для приготування їжі	12457	12415
	Всього	13873	13829
АТ "Лубнигаз"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	0	0
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	0	0
	Тільки для приготування їжі	0	0
	Всього	0	0
Львівська філія ТОВ "Газорозподільні мережі України"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	9070	9070
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	1853	1853
	Тільки для приготування їжі	30746	24905
	Всього	41669	35828
Миколаївська філія ТОВ "Газорозподільні мережі України"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	2612	2607
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	1803	1803
	Тільки для приготування їжі	9252	9194
	Всього	13667	13604
АТ "Одесагаз"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	1406	1401
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	2819	2782
	Тільки для приготування їжі	21990	21180
	Всього	26215	25363
АТ "Полтавагаз"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	0	0
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	696	642
	Тільки для приготування їжі	5419	5098
	Всього	6115	5740

Рівненська філія ТОВ "Газорозподільні мережі України"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	307	297
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	319	319
	Тільки для приготування їжі	1011	1006
	Всього	1637	1622
Сумська філія ТОВ "Газорозподільні мережі України"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	0	0
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	0	0
	Тільки для приготування їжі	7375	6920
	Всього	7375	6920
ПрАТ "Тернопільгаз"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	0	0
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	0	0
	Тільки для приготування їжі	0	0
	Всього	0	0
ПрАТ "Тернопільміськгаз"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	0	0
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	465	432
	Тільки для приготування їжі	2891	2748
	Всього	3356	3180
АТ "Тисменицягаз"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	0	0
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	0	0
	Тільки для приготування їжі	0	0
	Всього	0	0
ПрАТ "Уманьгаз"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	0	0
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	4	4
	Тільки для приготування їжі	381	310
	Всього	385	314
Харківська філія ТОВ "Газорозподільні мережі України"*	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	4080	4080
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	805	805
	Тільки для приготування їжі	19036	19021
	Всього	23921	23906
Харківська міська філія ТОВ "Газорозподільні мережі України"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	2165	2165
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	6796	6748
	Тільки для приготування їжі	163204	162925
	Всього	172165	171838

АТ "Херсонгаз"*	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	0	0
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	449	449
	Тільки для приготування їжі	7561	7558
	Всього	8010	8007
Хмельницька філія ТОВ "Газорозподільні мережі України"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	344	340
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	138	135
	Тільки для приготування їжі	294	292
	Всього	776	767
Черкаська філія ТОВ "Газорозподільні мережі України"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	555	546
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	657	643
	Тільки для приготування їжі	17489	16303
	Всього	18701	17492
АТ "Чернівцігаз"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	385	385
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	279	264
	Тільки для приготування їжі	1116	996
	Всього	1780	1645
Чернігівська філія ТОВ "Газорозподільні мережі України"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	1022	1016
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	2914	2904
	Тільки для приготування їжі	1493	1477
	Всього	5429	5397
ПрАТ "Шепетівкагаз"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	0	0
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	0	0
	Тільки для приготування їжі	141	134
	Всього	141	134
ПрАТ "НГХП"Сірка"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	0	0
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	0	0
	Тільки для приготування їжі	0	0
	Всього	0	0
ТОВ "Газовик"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	0	0
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	0	0
	Тільки для приготування їжі	0	0
	Всього	0	0

ТОВ "Газпостачсервіс"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	0	0
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	0	0
	Тільки для приготування їжі	0	0
	Всього	0	0
ДП "Кременецьке УПРГ"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	0	0
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	0	0
	Тільки для приготування їжі	0	0
	Всього	0	0
ТзОВ "Спектр"	Комплексно, в тому числі для опалення (плита газова побутова, газова колонка, газове опалення)	0	0
	Для підігріву води та приготування їжі (плита газова побутова, газова колонка)	0	0
	Тільки для приготування їжі	0	0
	Всього	0	0

* крім територій територіальних громад, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають у тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні).

При цьому в НКРЕКП станом на 01.01.2024 відсутня інформація щодо встановлення індивідуальних лічильників газу населенню від АТ «Луганськгаз», ПАТ «Маріупольгаз», ПрАТ «Мелітопольгаз».

2. Відповідно до пункту 2 частини першої статті 6 Закону України "Про забезпечення комерційного обліку природного газу" (далі - Закон), суб'єкти господарювання, що здійснюють розподіл природного газу на відповідній території, зобов'язані припинити розподіл природного газу споживачам, які використовують природний газ без його комерційного обліку, у разі відмови таких споживачів від встановлення лічильників газу.

За інформацією ліцензіатів, наданою НКРЕКП за 4 квартал 2023 року, припинення розподілу природного газу споживачам відповідно до положень пункту 2 частини першої статті 6 Закону не здійснювалось.